

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně **L. Š.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 4. 2006 č. j. 42 Cad 56/2006 - 7,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 4. 2006 č. j. 42 Cad 56/2006-7 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná podala včas kasační stížnost proti shora uvedenému usnesení krajského soudu, jehož záhlaví a výrok zní: „Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl skrze samosoudce Milana Zamrazila o podání České správy sociálního zabezpečení se sídlem v Praze (dále jen „ČSSZ“ nebo „správní orgán“) bez data, které bylo soudu doručeno dne 3. 4. 2006 a týká se korespondence správního orgánu s jeho klientkou L. Š., bytem S. 245 (dále „klientka“),

t a k t o :

Podání ČSSZ čj. X Š. bez data, které bylo soudu doručeno dne 3. 4. 2006, se odmítá. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.“

Z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, že krajský soud provedl analýzu uvedeného podání a zjistil, že k němu není připojena avizovaná žaloba, nýbrž pouze velmi stručné odvolání adresované žalované a směřující proti jejímu blíže neoznačenému rozhodnutí, kterým klientce nebyl přiznán plný invalidní důchod. Jakýkoliv záměr pisatelky obrátit se na soud však nelze z odvolání vypozařovat ani v nepatřném náznaku.

Krajský soud setrvale zastává názor, že každý může učinit právní úkon podle svého uvážení. Má-li oním úkonem být správněsoudní žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, pak musí být buď přímo z jejího textu anebo z podstatných okolností jasné patrné, že konající projev-il-byť třeba nekvalifikovaně-svoji vůli obrátit se na soud a zde postoupit příslušné přezkumné řízení.

Jestliže pisatel podání, zpochybňující nějaké správní rozhodnutí, adresoval přímo soudu, lze mít vždy důvodně za to, že vůle iniciovat soudní proces je v takovém podání obsažena implicitně, a pokud snad podání nemá zákonné náležitosti, může být přikročeno k nápravě postupem podle ust. § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Podle názoru krajského soudu jiná situace nastává, jestliže pisatel zpochybňujícího podání je adresoval správnímu orgánu, proti jehož rozhodnutí brojí. I zde může jít o včas podanou soudní žalobu, pak ovšem vůle iniciovat soudní proces musí být v onom podání vyjádřena explicitně, ať už v jeho nadpisu nebo v jeho textu. Jedině v takovém případě lze podání považovat za (byť nedokonale) soudní žalobu a event. přikročit k nápravě jejich nedostatků postupem podle ust. 37 odst. 5 s. ř. s. V opačném případě je podle přesvědčení krajského soudu nutno mít za to, že autor takového podání soudní řízení iniciovat nehodlal, úmyslně se obrací pouze na správní orgán a jen od osloveného správního orgánu – tady nikoli od soudu – očekává vyřešení svého problému, změnu stanoviska, vysvětlení nebo pomoc.

Krajský soud mimochodem poznamenává, že jeho dosavadní poznatky zatím bezvýjimečně potvrzují správnost tohoto náhledu, neboť dosud ve všech věcech, které obdržel od žalované jako údajné žaloby a jimiž se posléze meritorně zabýval jen na pokyn Nejvyššího správního soudu, se setkával s údivem, rozladěním a někdy také přímo se strachem ze soudního procesu u řady klientů „důchodového úřadu“, kteří se bez vlastního výslovného přičinění takto ocitli před soudy. Žalovaný je náhle – k jejich úžasu – rovnou pohnal před soudní stolicí, před kterou nikdy předtím nestáli a věřili, že ani v budoucnu tomu nebude jinak.

Podle názoru krajského soudu podobně je tomu i tehdy, jestliže pisatel podání adresovaného správnímu orgánu jím uskutečnil procesněprávní úkon, který v konkrétních souvislostech nemá žádné právní důsledky; jde např. o odvolání proti důchodovým rozhodnutím ČSSZ, která jsou ex lege vyloučena, o čemž správní orgán své klienty řádně poučuje. Není-li poučení respektováno a odvolání je přece učiněno, jak se stalo v předmětné věci, pak i přesto nepochybně jde o projev svobodné pisatelovy vůle a eventuální takové odvolání, byť konsekvencně nicotné, nelze bez dalšího považovat za zcela něco jiného, zejména ne za soudní žalobu, když jedna ze zákonných náležitostí žaloby podle § 71 s. ř. s. tu nestojí.

Z toho podle názoru krajského soudu vyplývá, že ČSSZ je důvodně oprávněna postupovat soudu jako soudní žaloby pouze taková podání svých klientů, jež jednak nejsou výslovně formulována jako nepřipustné a tedy neúčinné právní úkony ve správním řízení a jednak obsahují alespoň nějaký – avšak přitom zřejmý – projev pisatelova úmyslu řešit své nedorozumění se správním orgánem soudní cestou. Opačný náhled by ve svých důsledcích představoval nepřipustné zasahování do svobodných projevů vůle svéprávných občanů.

Krajský soud uzavřel, že v předmětné věci nezbylo než konstatovat, že iniciační podání ČSSZ je zatíženo neodstranitelným недостатkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, když písemnost soudu postoupenou takto vnímat nelze; na tom bohužel nemůže nic změnit ani klientce správního orgánu hrozící ztráta procesních lhůt. Při použití ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bylo proto podání ČSSZ odmítnuto a bude nyní na tomto správním orgánu, jak se s listem své klientky, jenž mu byl adresován, vypořádá. Není přitom samozřejmě vyloučeno, že klientka posléze dospěje k závěru, že její problémy

lze řešit třeba i (náležitě formulovanou) soudní žalobou. ČSSZ ji konec konců může v tomto směru i poučit, resp. navést, uzná-li to za vhodné. Soud ovšem takto postupovat nemůže, přestože se to správní orgán domnívá; překročil by tím totiž meze ust. § 5 o. s. ř., narušiv procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Soudní spis obsahuje písemnost L. Š, která je nazvána „odvolání“ a je v ní uvedeno: „Odvolávám se proti rozhodnutí ČSSZ v Praze, se kterým nesouhlasím. Jedná se o zamítnutí mé žádosti o plný invalidní důchod. O důchod žádám v důsledku mého dlouhodobého špatného zdravotního stavu. Proto žádám o jeho přezkoumání“. Toto podání je datováno a podepsáno a bylo doručeno žalované.

Žalovaná přípisem krajskému soudu tuto písemnost postoupila a uvedla: „V příloze postupujeme žalobu proti rozhodnutí ČSSZ Praha ve věci zdravotního stavu. Z tohoto důvodu nezasíláme správní spis.“

V kasační stížnosti žalovaná uvedla, že krajský soud nesprávně rozhodl o jejím průvodním dopise, který není a ani nemůže být předmětem řízení. Žalovaná je v tomto případě jednak účastníkem soudního řízení a jednak podacím místem pro podání žaloby a aby lhůta pro podání žaloby zůstala zachována, nemusí být tato uplatněna u věcně a místně příslušného soudu. Podle názoru žalované, i kdyby žalobu postoupila bez průvodního dopisu, musí soud vždy rozhodnout o podání účastníka řízení.

Žalovaná zastává názor, že měl-li krajský soud pochybnosti o obsahu postoupeného podání, měl je odstranit postupem podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. Teprve poté, získal-li by přesvědčení, že se o žalobu nejedná, mohl podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnout.

Žalovaná navrhl, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), posoudil kasační stížnost jako důvodnou.

Z výroku napadeného usnesení je patrné, že krajský soud rozhodl o odmítnutí průvodního dopisu, v jehož příloze žalovaná zaslala krajskému soudu shora uvedené „odvolání“ L. Š.

Průvodní dopis účastníka řízení nemůže být předmětem rozhodování soudu. Již z tohoto důvodu je napadené usnesení vadné.

Konstrukcí krajského soudu, jak je obsažena v odůvodnění napadeného usnesení a popsána shora, se Nejvyšší správní soud již zabýval ve svém rozsudku ze dne 23. 2. 2005 čj. 3 Ads 28/2004 - 20, který se rovněž týkal usnesení téhož krajského soudu a byl uveřejněn pod č. 655/2005 Sb. NSS. V této věci Nejvyšší správní soud mj. uvedl, že podle ust. § 41 odst. 2 o. s. ř., které s ohledem na ust. § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen.

Vzhledem k tomu, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je sice pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, zároveň je však účastníkem řízení o žalobě, nebyla v daném případě žalovaná sama oprávněna případné nedostatky žaloby odstraňovat. Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učiní, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, zapíše věc do rejstříku nejasných podání a činí dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud však takto nepostupoval a vycházel z těchto chybných úvah:

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Řízení ve věcech důchodových je jednoinstanční a doručením rozhodnutí o dávce účastníku je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla žalovaná pokračovat. Tato skutečnost je také jedním z důvodů, proč žalovaná považovala podání označené jako „odvolání“ za žalobu.

Pokud tedy měl krajský soud pochybnosti o obsahu podání, měl je odstranit postupem podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. Pokud by tak získal jistotu, že se o žalobu nejedná, podání by pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení odmítl podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Právní názor Nejvyššího správního soudu, citovaný z rozsudku uveřejněného pod č. 655/2005 Sb., je plně použitelný i pro projednávanou věc. Nutno ještě dodat, že krajský soud postupem, který zvolil, zbavil L. Š. práva projednat věc před soudem. Bylo by velmi žádoucí, aby krajský soud své setrvalé názory pro obdobné případy již opustil.

Nejvyšší správní soud proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. září 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

